

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ СПАДКУВАННЯ КОРПОРАТИВНИХ ПРАВ УЧАСНИКІВ ТОВАРИСТВ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ

Гончар В.М., студент ННПП НАВС

Науковий керівник: викладач кафедри цивільно -правових дисциплін ННПП НАВС *Волківська Т. Ф.*

Багато проблемних питань виникає внаслідок суперечливості процедури спадкування корпоративних прав учасників ТОВ. Невизначеність в цьому важливому аспекті не додає гарантій сталому розвитку корпоративної сфери в Україні. Отже, необхідним вважається проведення комплексного дослідження зазначеного явища.

Згідно ст. 147 Цивільного Кодексу України (далі - ЦКУ) частка у статутному капіталі ТОВ переходить до спадкоємця учасника товариства, якщо статутом товариства не передбачено, що такий перехід допускається лише за згодою інших учасників товариства.

Орієнтуючись на положення ЦКУ, можна зробити висновок, що до правонаступника переходять майнові права учасника ТОВ, якщо інше не передбачено статутом. Відповідно до ст. 55 закону «Про господарські товариства» в зв'язку зі смертю громадянина - учасника ТОВ у спадкоємців виникає переважне право вступу до цього товариства. Право участі автоматично до правонаступників не переходить. Проте, їм надається можливість вступу до ТОВ та отримання корпоративних прав. На це необхідно дві умови: бажання спадкоємця вступити до ТОВ та згода товариства прийняти його до своїх учасників. Використання поняття «переважне право» в даному випадку не несе жодного змістовного навантаження, адже ніхто крім правонаступників до ТОВ вступити не може. При відмові спадкоємця вступити до ТОВ, або відмові товариства у прийнятті його до складу учасників, останньому видається у грошовій або натуральній формі частка у майні, яка належала учаснику, що помер. Вартість цієї частки визначається на день смерті учасника. В даному випадку бачиться ще один доказ єдності

майнового та немайнового елемента корпоративних прав. Якщо у правонаступника не виникає немайнового права участі, то, власне, і майнових теж. Втім, право на частку не припиняється, а трансформується у право на отримання останньої. ЦКУ вказує, що у такому випадку розрахунки спадкоємцями здійснюється як з учасником ТОВ, що вийшов з його складу.

Законодавством не встановлений строк, протягом якого спадкоємці мають виявити своє бажання вступити у товариство чи відмовитись від вступу до нього. Непоодинокі випадки, коли спадкоємці не виказують свого ставлення щодо участі у товаристві. В такому разі ТОВ не може прийняти рішення про неприйняття спадкоємця, адже відсутня правова підстава відмови (заява про бажання вступити). Положень щодо строків для прийняття чи відмови у прийнятті до ТОВ спадкоємців померлого учасника чинне цивільне законодавство також не містить. В свою чергу така невизначеність може призводити до зловживань з боку учасників ТОВ. За доцільне вважається, використавши досвід інших держав, зокрема РФ, закріпити нормативно строк для надання згоди учасниками ТОВ на вступ спадкоємців до товариства, у разі, якщо статутом передбачена необхідність такої згоди. Такий строк міг би становити 30 днів з моменту подання спадкоємцем заяви про намір вступити до ТОВ. В свою чергу слід зазначити в законі і строк для подання заяви спадкоємця про намір вступити до ТОВ в 30 днів з дня отримання свідоцтва про право на спадщину [3].

Іншим важливим питанням є фактична неможливість спадкоємців вступити у володіння корпоративними правами протягом шести місяців після відкриття спадщини. ч.1 ст. 1298 ЦКУ встановлює, що свідоцтво про право на спадщину видається через 6 місяців після її прийняття. Маючи право на спадщину спадкоємець перші шість місяців не може його реалізувати через відсутність доказів наявності цього права [4].

Тому необхідно змінити положення ст. 147 ЦКУ та сь. 55 ЗУ «Про господарські товариства», і зазначити механізм реалізації спадкоємцями корпоративних прав, які вони отримали внаслідок спадкування, порядок відступлення корпоративних прав, участь у ТОВ до відкриття спадщини, а також строки прийняття чи відмови у прийнятті до ТОВ спадкоємців померлого учасника.

Список використаних джерел:

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV; Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, NN 40-44, ст.356
 2. ЗУ «Господарські товариства» від 19.09.1991 № 1576-XII; Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1991, N 49, ст.682
 3. Сеауленко Н.В. Проблеми спадкування частки у статутному капіталі ТОВ //Юридичні і політичні науки. Держава і право. - 2006. - Вип. 35. С.-363-369
 4. Голодницький Э. Как получить компанию в наследство. Проблемы наследования корпоративных прав на Украине // Юридическая практика. — 2005. — № 19 (385). — С. 24-35
 - 5 <http://www.wirhis-nhuv.gov.ua/r.oj-hin/rhis-nhuv/r.gjirhis-64.exe?>
- C21 COM=2&I21 DBN=ARD&P 21 DBN=ARD&Z21ID=&image_file_name=DOC/2007/07zyns pu.zip